Balma de Comaposada

Navàs

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector central del terme municipal. Antic terme del castell de Castelladral, parròquia de Sant Miquel de Castelladral.
Emplaçament	De Castelladral camí direcció SE cap a cal Mestre i Filaborres. Aquí camí a la dreta (oest) i al cap de 100 m trencall a la dreta (nord) i seguir uns 700 m.
Alçada:	569

Coordenades:

Latitud:	41.89523
Longitud:	1.78044
UTM Est (X):	398833
UTM Nord (Y):	4638863

Classificació

Número de fitxa	08141 - 303
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	X-XIX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	Construcció en semi-ruïna, més o menys estabilitzada. Procés erosiu i d'esmicolament de la roca de la balma.
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BPU
Observacions protecció:	Pla Especial Urbanístic de Protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages), 2018, amb el núm. 113.EA. Nivell 3. Parcial. Nivell 4. ambiental / Nivell 6. AEA
Data aprovació:	dc., 20/02/2019 - 12:00
Número inventari	IPA 50934
Generalitat i altres inventaris	

Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08140A009000130000IK
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dj., 03/06/2021 - 12:53

Descripció

Habitatge troglodític, és a dir, obrat sota la roca d'una balma, que es troba emplaçat uns 450 m al sud-est de la masia de Comaposada, en una fondalada on comença un torrent. Es tracta de l'exemple més ben conservat i més significatiu al terme de Navàs d'aquest tipus d'habitatge. La balma té una llargada considerable, d'una vintena de metres, i la construcció ocupa només una part de l'extrem de llevant. L'habitatge conforma dues estances, separades interiorment per un mur d'una profunditat de 5 m, amb una porta emmarcada amb llindes i brancals de pedra carejada. L'estança de l'esquerra té una repisa ampla arran de la paret de la roca, i és la que més clarament tenia una funció d'habitatge. La part alta de mur i el sostre de la balma es troben totalment ennegrits pel fum. El mur exterior que tanca la balma, parcialment esfondrat, conserva dues petites finestres. Adossat exteriorment a la paret de ponent es conserven les restes d'un forn de pa. Més a l'oest s'observen excavats a la roca les empremtes de fonaments de murs, que haurien delimitat altres espais de la balma.

Segons Rosa M. OBRADORS (1991), la balma constava d'un espai també per als ramats. A l'estança de la dreta hi havia la llar de foc. On ara el mur és foradat encara no fa gaires anys hi havia la porta, amb llinda de pedra. Uns 10 metres a ponent hi havia una font on l'aigua brollava de la roca. Se'n conserva encara una pica de pedra, però possiblement es troba fora del seu emplaçament original. Per sobre de la balma hi havia restes de rases i basses que, juntament amb la font, proveïen d'aigua a la Balma.

Observacions:

Informació facilitada per Jaume Obradors.

Entorn de 1995 part del mur exterior s'havia esfondrat. Aleshores s'hi va portar a terme una petita intervenció per consolidar el mur mitjançant la reconstrucció de la vora amb pedra.

Història

Aquest tipus d'habitatges troglodítics poden tenir un origen força antic. De l'època medieval n'hi ha diversos exemples ben coneguts, com el Puig de la Balma, a Mura. La construcció de la balma de Comaposada té un aspecte arcaic i podria tenir un origen medieval, però no en tenim constància documental. Sí que hi ha referències documentals de la masia de Comaposada ja al segle XIV, i és possible que la construcció de la balma fos una petita masoveria d'aquesta.

En el nomenclàtor de masies de la província de Barcelona dels anys 1861-1862 hi consta una sola balma habitada temporalment, i és la Balma d'en Serra. Segons Rosa M. Obradors, a finals del segle XIX hi havia tres balmes habitades a Navàs: la Balma de Canet, la Balma de la Soleia i la Balma de Comaposada. No hi ha constància documental que la Balma de Comaposada fos habitada amb anterioritat però, tal com hem dit, cal considerar que és molt probable.

Bibliografia

CAIXAL, ÀLVAR; VILAMALA, Imma i altres (2018). *Pla Especial Urbanístic de protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages)*. Ajuntament de Navàs. Fitxa 113.EA

OBRADORS, Rosa M. (1991). “Les balmes de Castelladral”, *El Morralet*, Navàs, p. 17.